

נחשב יצירת מופת, וכצדק, הרי זה לא בזכות הסיפור של מלכיר לנגיאל, שאיש אינו זוכר עוד היום, אלא בשל הסיגנון העילאי של ארנסט לוביטש. את עבודתו של לוביטש אפיינו הקפדנות והריקו, היה זה לוביטש שטבע את המושג של כלל סצינה יש רק מקום נכון אחד, שממנו צריך לצלם". כך אפשר להמשיך ולומר שיש רק דרך אחת שצריך לבצע את הסצינה, רק מקום אחד שבו היא יכולה להתחיל ורק מקום אחד שבו עליה להסתיים, ולוביטש ידע את כל הדברים הללו על בוריים.

המילה המדוברת. מה לכל זה ולמהדרה החרשה של ברוקס? תכן, להבדיל מלוביטש,

מל ברוקס ואן באנקרופט גורגיה בפולנית

ברוקס היה ונשאר במידה רבה, אמן המילה המדוברת, בעיקר כאשר מבחינה חזותית הוא מעין פליגיאטור מורע, כבוונה תחילה, המשתמש בציטטות מכל תקופות הקולנוע, כדי להמחיש את רעיונותיו.

סרט זה, מופק על-ידי חברתו, ברוקספילמס (שעשתה גם סרטים כמו איש הפיל, ופראנסס) וברוקס משמש רק כשחקן, כאשר רסן הבימוי נמסר לאלן ג'ונסון, האיש שהיה עד היום כריאוגרף בסרטי ברוקס, הרקיד את היטלר בהמפיקים והקפיץ את כל מכשירי העיניים של האינקוויזיציה בתולדות העולם.

והתוצאה מורגשת היטב. רוב המעלות שיש בסיפור באו לו בירושה, הישר מן הסרט הישן: הסיפור על להקת תיאטרון בנוארשה הכבושה שהופכת לתא מחתרת ועוזרת ללכוד בוגר, ההברקה של השימוש בהצגה בתוך סרט הגולשת להצגה בתוך החיים עד שאין עוד לדעת מה ממש יותר, החיים, הסרט או ההצגה, הרמויות המרכזיות של שחקן קנאי החולם לשחק את המלט, ואשתו השחקנית הזוהרת, הקצין הצעיר פיהתוואר, המאוהב באשה והנלחם בנאצים.

צ'ארלס דרנינג בתפקיד קולנל ארהרדט וברוקס בתחפושת להתפקע מצחוק על נושא מחריד

משהו רקוב בממלכת האדם

מסיבת הנישואין (פאר, תל-אביב, פולין) - סיבב נישואי זוג צעיר במולין של ימינו, מעלה הבימאי קזיסטוף זאנוסי גרירה שלמה של טיפוסים ומעביר אותם בסידרה שלמה של מצבים, שאינם אלא סימפטומים של המצב החברתי. המוסרי והכלכלי שבו נתון העולם כולו.

עלילה ממש קשה למצוא כאן, כי מדובר בחגיגות של התונה שאינה אפילו חתונה, כי היא עולה על שירטון בטקס הדתי. נכון יותר לומר שזו סידרה של סצינות המאירות אספקטים שונים של המצב האנושי והמשתלבות יחד כפיסיפס מתוחכם. יש כאן עימות בין דורות, שחיקת האידיאליזם לפראגמאטיזם מצוי, שהיותו חברתית המסתתרת מאחרי התנשאות, צביעות אמנותית שמתחפשת לידענות, פחד הזיקנה מול מבוכת הנעורים, הידרדרות מוסרית של המערב והבדלים סוציאליים ברורים במיוחד שבו אין כביכול, אלא מעמד אחד. כל זה נועד הרבה דברים אחרים חולמים מול המצלמה, כאשר עינו הבוחנת וחסרת הרחמים של זאנוסי, אולי החשוב בקול"נועני מולין בימינו, אינה מחמיצה מאומה, ואינה חסה על איש, אך אחת מן הדמויות בסרט לא מצליחה להימלט מועם ההומור השתור של זאנוסי: מן הרופא המקבל שכרו מתחת לשולחן, במעטפות חתומות, ועד לעוזרת-הבית שעונה תמיד

האמות - לדווח או לפברק?

שכר האמת (מוגרבי, תל-אביב, ארצות-הברית) - אהבה וקינאה, מוליטיקה ומילחמה, עיתונות ומוסר, הסרט הזה מתיימר

להתמודד עם הכל, והוא כמעט מצליח. זהו סיפורם של שלשה עיתונאים, אחד צלם, השני איש-טלוויזיה והשלישית כתבת, שמומחיותם - סיקור מילחמות ומפיקות בעולם.

בשהסרט מתחיל הם במרכז אמריקה, עוקבים אחרי שפיכות-דמים מתמשכת, שבה קשה כבר להבחין בין השליטים ובין המורדים.

אין זה אלא מבוא לעיקר העלילה, המתרחשת בניקאראגואה, בשיא ההתקוממות הסאנדיניסטית נגד סומזאה, השלושה הם סמל לעיתונות המצפנית האובייקטיבית של אמריקה, הרואה את יעודה בדיווח מדוייק של עובדות ולא בנקיטת עמדות או התגייסות לטובת אחד הצדדים.

אלא שתוך כדי הסרט, שלכאורה נראה כסרט הרפתקאות המתאר כיצד מנסים השלושה להגיע לידי פגישה עם מנהיג המורדים, למרות חשדנות המהמכה והסירוף האלים של אנשי סומזאה, מתעוררת הבעיה המצפנית במלוא חריפותה ברע שהעיתונות נדרשת לחדול מן העמדה הנייטראלית שלה, ולעשות משהו של ממש כדי לעזור לצדק לנצח.

אין בסרט תשובה של ממש לשאלה מה צריך עיתונאי באמת לעשות, כדי להקל על ההתלבטות, מוצגת המציאות הפוליטית

שלו נאמרים הרברים, אינו אלא השחקן עצמו, המחופש לבוגר בשירות הנאצים.

במילים אחרות, עד כמה שהדבר נוגע לתולדות הקולנוע, אין צורך לראו לתהילתו של ארנסט לוביטש או ליוקרת הסרט שעשה. כבודם במקומם מונח.

לעומת זאת, צריך להודות, גם אם לא נעים, שהסרט החדש הוא מצחיק מאוד, משום שמל ברוקס הוא מצחיק מאוד, ומשום שרעייתו כחיים, אן באנקרופט, המגלמת את רעייתו בסרט, היא שחקנית ממדרגה ראשונה. זה נכון שהסרט נראה הרבה מאוד פעמים כמו ציטוט בדיחות המקור בתוספת הסברים למי שאינו מכין (ולדוגמה המונולוג שבשמו נקרא בסרט, כפי שהוא מוגש על-ידי ברוקס, חסר את כל התייחסות והפיקחות שאפיינו פעם את הופעתו של ג'ק בני באותו התפקיד). ומה שנראה אצל קארול לומבארד טבעי - הקלילות, השנינות, ההברקות הקופצות מזווית הפה כאילו היו הערות ביניים מקריות כלבר - את כל זה צריכה באנקרופט לשחק, וגם אם היא עושה זאת היטב, זה עדיין מישחק.

להתפקע מצחוק, אבל מי יוכל לעמוד בפני הפתיחה המטורפת של ברוקס ובאנקרופט, המזמרים יחד, בפולנית, את גורגיה בראון המתוקה? ואיך אפשר שלא להתפקע מצחוק, למרות הנושא המחריד, כאשר מל ברוקס מתחפש להיטלר על הכימה, ובנאום גרוש צעקות

אורחי החתונה: הידרדרות של מיזרח ומערב

טעות במיספר" כי היא מוחדת לנהל שיחה עם אלמונים. מן הכלל שרועה בחתונה קאתולית ודבקת בעקרונות מסור נעלים ועד לחותנת החורגת שמנסה למצוא את שכל-הזהב אשר ישביע את רצון כולם, ומגלה, בסופו של דבר, כי שכל כזה אינו קיים. כל טיפוס בסרט הזה הוא עולם בפני עצמו. עולם מרתק, מעניין, משוחק היטב ומבוייס להפליא.

ניק נולט וגזאנה קאסידי: בעיה מצפנית

בצבעי שחור-לבן, כאשר סומזאה הוא מוקיון רצחני ומתנגדיו הם לוחמי צדק שגם חטאיהם נובעים רק מתוך חשדנות מוצדקת בהחלט. בתוך כל זה קיים גם משולש-אהבה הנצחי וכדי לעשות את הסיפור אמין יותר מוקפאת התמונה מדי פעם כמו להדגיש שהונחה בדיווח עיתונאי.

אם להוסיף על כך את נוכחותם הקולנועית הנכבדה של ניק נולט, ג'ין הקמן וגזאנה קאסידי, הדי שבסך-הכל זה סרט מיקצועי שלמחות מעורר כמה נקודות מחטבה מעניינות מבלי לאבד, בדרך, את המוטצניאל המיסחרי.

ותנועות רחבות, הוא מסביר שכל מה שהוא רוצה זה קצת צרפת וקצת פורטוגל, קצת אוסטרליה וקצת כוהמיה, כל זה כמוכן בשירים ובקורדיים? בעצם, הסרט הזה יכול היה להיות הצלחה גדולה ביותר, אילו לא הוכרונות מן העבר. איפה הם היום השחקנים שיכולים לשחק קולונל נאצי באותה רצינות מגוחכת שהיתה לזיג רוהמן, ואיפה ניתן למצוא ממלא מקום לפליכט ברסארט, שגילם את גרינברג, השחקן היהודי שהלם כל חייו להופיע בתפקיד שיילוק, ולבסוף ניתן לו מבוקשו, כשהוא צריך לשחק על חייו מול קציני גסטאפו של ממש?

אלא מה, למולו של הקולנוע, הזיכרון של צופיו קצר, עוברת, גם אותם המבקרים פרצו כרעמי צחוק בסרט של ברוקס, ואם הם הולכים הביתה לאחר מכן ומחמיצים פנים, זאת כבר הבעיה שלהם.

תדרוך

חובה לראות

תל-אביב - אני אוהב אותך כרמן, טעם החיים, שובו של מרטן גר, מסיבת הנישואין, נהר הבז, לפתע ביום ראשון, ירושלים - טעם החיים, אני אוהב אותך כרמן, יול אוהבת הקצין הצרפתי, חיספה - מאש, יול, לפתע ביום ראשון.